

Strossmayjerov trg u Zagrebu-drvenaste biljke

Družić, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry / Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:749323>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**



Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

ŠUMARSKI FAKULTET

ŠUMARSKI ODSJEK

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

ŠUMARSTVO

IVAN DRUŽIĆ

STROSSMAYEROV TRG U ZAGREBU – DRVENASTE BILJKE

ZAVRŠNI RAD

ZAGREB, KOLOVOZ 2016.

PODATCI O ZAVRŠNOM RADU

| | |
|-------------------------------------|--|
| Zavod: | Zavod za šumarsku genetiku, dendrologiju i botaniku |
| Predmet: | Ukrasna dendroflora |
| Mentor: | prof. dr. sc. Marilena Idžojić |
| Asistent – znanstveni novak: | dr. sc. Igor Poljak |
| Student: | Ivan Družić |
| JMBAG: | 0068218855 |
| Akad. godina: | 2015./2016. |
| Mjesto, datum obrane: | Zagreb, 26. kolovoza 2016. |
| Sadržaj rada: | Slika: 13 Tablica: 1 Navoda literature: 27 |
| Sažetak: | <p>Na Trgu Josipa Jurja Strossmayera u Zagrebu izvršeno je popisivanje dendroflora u svrhu utvrđivanja sadašnjeg stanja. Zabilježena je ukupno 51 drvenasta svojta, od kojih šest pripada golosjemenjačama, a 45 kritosjemenjačama. Od ukupnog broja vrsta, 28 je u obliku grma, a 20 u obliku stabla, uz iznimku vrsta iz rodova <i>Buxus</i>, <i>Ilex</i> i <i>Taxus</i>, koji su nađeni i u obliku grma i u obliku stabla. Također, brojnije su listopadne svojte (35) od vazdazelenih (15). Od ukupnog broja zabilježenih svojti, njih 13 je autohtono, a među njima se svojom brojnošću ističu obična tisa, javor mliječ te obična breza. Sam park na Trgu ubraja se u kategoriju spomenika parkovne arhitekture, dok se cijela Lenucijeva potkova, kao urbanističko-arhitektonska i parkovna cjelina trgova, smatra kulturnom cjelinom te je zaštićeno kulturno dobro.</p> |

SADRŽAJ

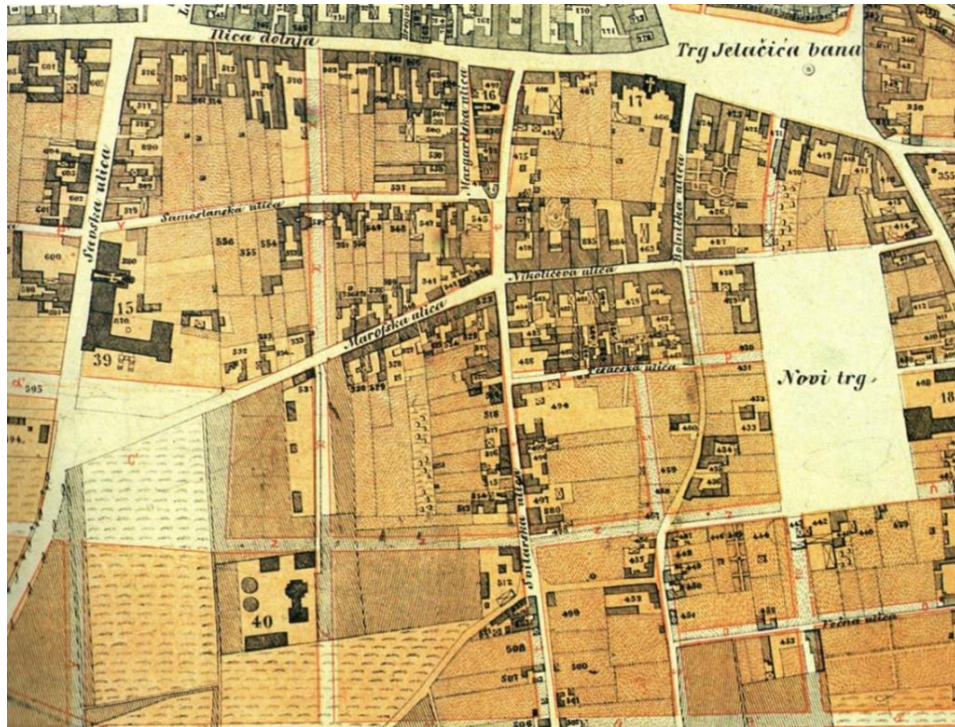
| | |
|---|----|
| 1. UVOD | 1 |
| 1.1. Lenucijeva potkova | 1 |
| 1.2. Trg Josipa Jurja Strossmayera..... | 6 |
| 1.3. Josip Juraj Strossmayer..... | 9 |
| 2. CILJ RADA I PODRUČJE ISTRAŽIVANJA | 10 |
| 2.1. Klimatske značajke i tlo istraživnog područja..... | 10 |
| 3. MATERIJAL I METODE | 11 |
| 4. REZULTATI | 12 |
| 5. RASPRAVA I ZAKLJUČAK | 17 |
| 6. LITERATURA | 21 |

1. UVOD

1.1. Lenucijeva potkova

Zelena potkova ili Lenucijeva (Lenuzzijeva) potkova naziv je za kontinuirani perivojni okvir donjogradskog središta, u obliku potkove u Zagrebu, koji se sastoji od sedam zelenilom povezanih trgova-perivoja (Botanički vrt, Trg Nikole Šubića Zrinskog, Trg Josipa Jurja Strossmayera, Trg kralja Tomislava, Trg Ante Starčevića, Trg Marka Marulića, Trg Ivana Mažuranića, Trg maršala Tita). Ona čini najistaknutiji urbanistički zahvat u povijesti hrvatske arhitekture, a u njezinu razvoju i realizaciji Milan Lenuzzi odigrao je jednu od ključnih uloga.

Tijekom 19. i početkom 20. stoljeća na području današnjeg Donjega grada zamišljena je perivojna okosnica novog središta grada – Zelena potkova – kao dio urbanističkog plana koji će modernizirati Zagreb, a time i postaviti temelje za njegov daljnji razvoj. Zagreb je 1880. godine stradao u snažnom potresu te je, među ostalim, u sklopu plana obnove Zagreba uvrštena i ideja „zelene potkove“, koja bi pomogla u obnovi (i ozelenjavanju) grada Zagreba. Ideja se prvi put pojavljuje 1882. godine u *Situaciji jednog dijela grada Zagreba*, a njezini začetci vidljivi su već u prvoj *Regulatornoj osnovi* iz 1865. godine (slika 1), kada se počinje razmišljati o prostornom izgledu Donjega grada te se planira gradnja istočnog, zapadnog i južnog perivoja. Ideja je službeno potvrđena drugom *Regulatornom osnovom* iz 1887./1888. godine.



Slika 1. Regulatorna osnova (1865.).

Lenucijeva potkova dobila je naziv po najvažnijem zagrebačkom urbanistu, Milanu Lenuzziu, kojem se pripisuje ideja „potkove”. Naziv Zelena potkova nešto je stariji, jer je ideja „potkove” nastajala cijelu drugu polovinu 19. stoljeća. Tek nakon Drugog svjetskog rata perivojni okvir Donjega grada priznat je kao autentično graditeljsko djelo. Šezdesetih godina 20. stoljeća naziv Lenucijeva potkova postaje općeprihvaćen.

Novi trg ili Novi terg (danas Trg Nikole Šubića Zrinskog) prvi je javni prostor južno od Harmice (ujedno i najstariji dio Potkove). Nastao je 1826. godine, a do 1866. godine, kada je Trg ujedno i preimenovan u Trg Nikole Šubića Zrinskog, bio je stočno sajmište. Tijekom vremena pojavljuju se prvi zahtjevi za prenamjenu tog prostora u tržište. Unatoč planovima o preuređenju Trga u tržište, početkom 70-ih godina 19. stoljeća nastaje ideja o njegovu preuređenju u perivoj, koji 1893. godine poprima oblik kakvim ga danas znamo.

Akademički trg (Trg Josipa Jurja Strossmayera) – Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (JAZU) traži 1875. godine lokaciju za gradnju galerije i zgrade Akademije, a godinu dana poslije Sveučilište traži lokaciju za gradnju Kemijskog laboratorija. Smještajem zgrade Akademije i Kemijskog laboratorija južno od Trga Nikole Šubića Zrinskog produžile su se obodnice postojećeg trga te je nastao novi javni prostor – Akademički trg.

Trg Franje Josipa I. (Trg kralja Tomislava) – Na prostoru između Akademičkog trga i Kolodvora kraljevske državne ugarske željeznice (danas Glavnoga kolodvora) 1895. godine nastaje Trg Franje Josipa I., čiji je položaj uvjetovan darivanjem Umjetničkog paviljona Zagrebu (1896.) odlukom bana Khuena Héderváryja. Ova tri trga zajedno čine tzv. istočni perivoj (slike 2 i 4).



Slika 2. Istočni perivoj.

Zapadni trg (Trg maršala Tita) – Sportsko društvo *Hrvatski sokol* i pjevačko društvo *Kolo* traže lokaciju za gradnju zajedničkog prostora (tzv. Doma), a godinu dana poslije i Sveučilište, koje se od 1882. godine nalazi u zgradi nekadašnje Zemaljske bolnice (danas Rektorat Sveučilišta u Zagrebu) te zahtijeva uređenje trga. Utvrđivanje pogodne lokacije južno od tadašnjeg sajmišta rezultirat će nastankom novog trga. Godine 1888. trg mijenja ime u Sveučilišni trg, a na preobrazbu samog Trga utječe i gradnja Obrtne škole te novog Narodnog zemaljskog muzeja.

Trg Ivana Mažuranića – Gradnjom Doma Hrvatskog sokola i Kola formiran je središnji dio Zapadnog perivoja. Trg je više puta mijenjao ime, a od 1929. godine nosi ime

po trojici Mažuranića: Ivanu, Antunu i Vladimiru.

Zapadnom perivoju pripada i Trg Marka Marulića, na kojem se nalazi secesijska zgrada Hrvatskog državnog arhiva, te Trg Khuena Héderváryja (danas Rooseveltov trg), na kojem je, na inicijativu Izidora Kršnjavog, sagrađen Školski forum. Navedeni trgovi čine tzv. zapadni perivoj (slike 3 i 4).

Ideja južnog perivoja (slike 3 i 4) nazire se već u prvoj *Regulatornoj osnovi*, ali njezina realizacija počinje tek utvrđivanjem lokacije za gradnju Botaničkog vrta 1884. godine (1889. godine osniva ga Antun Heinz). Botanički vrt jedini je pejzažni perivoj u sklopu Lenucijeve potkove. Na istočnoj strani Botaničkog vrta 1920. godine utvrđena je lokacija i današnji oblik posljednjeg trga – Trga dr. Ante Starčevića – na kojem se danas nalazi Hotel *Esplanade* te Gradska knjižnica *Zagreb*.



Slika 3. Zapadni i južni perivoj.



Slika 4. Današnji izgled Lenčićeve potkove.

Iako većina njegovih zamisli i projekata nikada nije ostvarena, barem ne u potpunosti, Milan Lenuzzi (slika 5) postavio je temelje urbanog razvoja Zagreba 20. stoljeća.



Portret Milana Lenuccija iz 1902.

Slika 5. Portret Milana Lenuzzića iz 1902. godine.

1.2. Trg Josipa Jurja Strossmayera

Južno od Trga Nikole Šubića Zrinskog smjestio se nekadašnji Akademički trg (slika 11) na kojem se – kako samo ime kaže – nalazi zgrada Akademije nastala prema projektu bečkog arhitekta Friedricha von Schmidta, uz sugestije Hermanna Bolléa, s naglašenim elementima neorenesansnog stila. Akademija je službeno otvorena 4. ožujka 1866. godine, a njezin prvi predsjednik bio je Franjo Rački.

S južne strane nalazi se zgrada Kemijskog laboratorija (sagrađena 1883./1884.) u kojoj se danas nalazi Knjižnica HAZU-a. Na istoj strani Trga nalazio se spomenik Petru Preradoviću, koji je 1954. godine premješten na Preradovićev trg. Od 1884. do 1907. godine na Trgu se nalazio spomenik *Sv. Juraj u borbi sa zmajem* Antuna Dominika Fernkorna, koji se danas nalazi jugozapadno od zgrade Hrvatskog narodnog kazališta. Na zapadnoj strani Trga ističe se zgrada Hotela *Palace*, prvotno građena kao palača Karla Schlesingera, a 1907. godine pregrađena kako bi ispunjavala funkciju hotela. Od važnijih zgrada, na toj se strani Trga ističe palača baruna Vranczyanyja, u kojoj je danas smještena Moderna galerija. S istočne je strane 1886./1887. godine podignuta palača Matice hrvatske.

Na Trg je 1926. godine postavljen monumentalni spomenik Josipa Jurja Strossmayera (idejni projekt začeo je arhitekt Viktor Kovačić 1912.), djelo Ivana Meštrovića (slika 6), a samo dvije godine poslije Trg je preimenovan u Trg Josipa Jurja Strossmayera. Osim spomenika osnivaču Akademije, na Trgu se nalazi i nekoliko manjih spomenika – s istočne strane je bista Augusta Šenoje (slika 7), djelo Rudolfa Valdeca, a sa zapadne strane bista pjesnika Dragutina Domjanića. Iza Kemijskog laboratorija nalazi se spomenik kipara Frane Kršinića *Strijeljani* (slika 8), podignut u sjećanje na žrtve Narodnooslobodilačke borbe. Trg je dom i samom tvorcu Potkove, Milanu Lenuzziu, čija se kuća nalazi na kućnom broju 11.



Slika 6. Spomenik Josipu Jurju Strossmayeru na Strossmayerovu trgu.



Slika 7. Spomenik Augustu Šenoi.



Slika 8. Spomenik Strijeljani, rad Frane Kršinića.

1.3. Josip Juraj Strossmayer

Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. veljače 1815. – Đakovo, 8. travnja 1905.) bio je đakovački biskup i hrvatski političar (slika 9). Tijekom revolucionarnih zbivanja 1848./1849. zastupao je ideju ustavnog i federalnog uređenja Habsburške Monarhije. Od 1860. do 1873. godine aktivno se bavio politikom te je predvodio Narodnu stranku. Kao zastupnik u Hrvatskom saboru 1861. godine i 1865. – 1867. godine održao je niz zapaženih govora. Istaknuo se i na kulturno-prosvjetnom planu prije svega kao mecena. Godine 1859. novčano je pomagao Zavod sv. Jeronima u Rimu, stipendirao je bosanske franjevce, pomagao tiskanje pojedinih hrvatskih novina, osnivanje Više gimnazije u Osijeku te institucija poput Matice dalmatinske, Matice hrvatske, Matice srpske i Matice slovenske. Pomogao je i osnivanje tiskare na Cetinju, 1866. godine darovao je 50 000 forinti za osnivanje modernog sveučilišta u Zagrebu, a iste godine počeo je gradnju đakovačke katedrale (dovršena 1882.). Godine 1860. darovao je 50 000 forinti za osnutak JAZU-a (Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti), a pomagao je i osnutak Arhiva JAZU-a, novčano podupirao tiskanje najvažnijih Akademijinih izdanja (*Rad JAZU*, *Ljetopis JAZU*,

Starine i dr.), gradnju palače JAZU-a (dovršena 1880.) i utemeljenje galerije, kojoj je darovao svoju privatnu zbirku slika (1884). Sa Starčevićem je dijelio naziv „oca domovine“.



Slika 9. Portret Josipa Jurja Strossmayera.

2. CILJ RADA I PODRUČJE ISTRAŽIVANJA

Cilj je rada prikazati sadašnje stanje dendroflora na Trgu Josipa Jurja Strossmayera u Zagrebu.

2.1. Klimatske značajke i tlo istraživanog područja

Meteorološki podatci za istraživano područje mjereni su na meteorološkoj postaji Zagreb – Grič od 1960. do 2006. godine, dakle u periodu od 47 godina. Prema Köppenovoj klasifikaciji, tip klime u Zagrebu jest Cfwbx", što znači da je za ovo područje tipična umjereno topla kišna klima.

Srednje temperature zraka po godišnjim dobima su sljedeće: proljeće – 12,1 °C, ljeto – 20,9 °C, jesen – 12,0 °C, zima – 2,2 °C, dok je srednja temperatura zraka u vegetacijskom razdoblju 18,1 °C, a srednja godišnja temperatura zraka 11,8 °C. Srednja temperatura najtoplijeg mjeseca u godini (srpanj) je 21,7 °C, a najhladnijeg (siječanj) 1 °C.

U godišnjem hodu oborina nema izrazito suhog razdoblja. Najkišovitiji je mjesec srpanj, sa 93,7 mm oborina, dok najmanje oborina padne u ožujku – 43,5 mm. Ukupna količina oborina u vegetacijskom razdoblju iznosi 472,1 mm, a srednja godišnja količina oborina iznosi 881 mm.

Prema podacima geološke karte Zagreba, matična podloga istraživanog područja je holocenska savska (srednja) terasa – šljunci i pijesci, te proluvij – šljunci, pijesci i gline.

3. MATERIJAL I METODE

Na Trgu Josipa Jurja Strossmayera u Zagrebu izvršeno je popisivanje dendroflora u svrhu utvrđivanja sadašnjeg stanja dendroflora. Terenski rad obuhvaćao je determinaciju, popisivanje i fotografiranje drvenastih vrsta te samog Trga. Za sve vrste navedeni su hrvatski i znanstveni nazivi. Znanstveni nazivi vrsta navedeni su prema Erhardt i sur. (2008). Uz znanstvene nazive navedena su standardizirana imena autora opisa vrsta, prema Brummitt i Powell (1992). Hrvatski nazivi vrsta navedeni su prema Aniću (1946), Idžojtić (2005, 2009, 2013, 2015), Šiliću (1973, 1990, 2005), Vidakoviću (1982, 1993) i prema Šumarskoj enciklopediji I-III (1980, 1983, 1987). Za svaku vrstu navedena je pripadnost porodici prema Cronquistu (1992). Nazivi kultivara navedeni su prema međunarodnom standardu (Hoffman i sur. 2000). Za svaku vrstu dan je pregled osnovnih morfoloških karakteristika prema Idžojtić (2005, 2009, 2013, 2015).

U poglavlju rasprava i zaključci prikazano je stanje perivoja i postojeće dendroflora s povijesnog, hortikulturnog i dendrološkog stajališta.

4. REZULTATI

Na Trgu je zabilježena ukupno 51 drvenasta svojta, od kojih su šest golosjemenjače, a 45 kritosjemenjače. Habitus u obliku grma prisutan je kod 28 svojti, dok je habitus u obliku stabla nešto manje zastupljen (20). Zabilježene su tri vrste u obliku stabla i grma – *Buxus*, *Ilex*, *Taxus*. Također, brojnije su listopadne (35) od vazdazelenih svojti (15), uz iznimku *Cotoneaster salicifolius* Franch. var. *floccosus* Rehder et E.H. Wilson, koji može biti i zimzelen.

Tablica 1 sadrži abecedni pregled svih svojti zastupljenih na istraživanom području, njihove osnovne morfološke karakteristike te njihovu prirodnu rasprostranjenost.

Tablica 1: Popis dendroflore u perivoju, (V/Z/L – vazdazeleno/zimzeleno/listopadno; autohtone vrste napisane su podebljanim slovima).

| | Znanstveni naziv | Porodica | Habitus | V/Z/L | Plod | Cvjetovi | Areal | Hrvatski naziv |
|-----|---|-------------------|----------------|--------------|-------------|---------------------------------------|--------------------------------------|--|
| 1. | <i>Acer japonicum</i> Thunb. 'Aconitifolium' | Aceraceae | stablo | L | kalavac | jednospolni | - | kultivar 'Aconitifolium' japanskog javora |
| 2. | <i>Acer platanoides</i> L. | Aceraceae | stablo | L | kalavac | jednospolni | Europa | javor mliječ |
| 3. | <i>Acer pseudoplatanus</i> L. | Aceraceae | stablo | L | kalavac | jednospolni | Europa, Mala Azija | gorski javor |
| 4. | <i>Berberis julianae</i> C.K. Schneid. | Berberidaceae | gram | V | boba | dvospolni | Kina | Julijanina žutika |
| 5. | <i>Berberis thunbergii</i> DC. | Berberidaceae | gram | L | boba | dvospolni | Japan | Thunbergova žutika |
| 6. | <i>Berberis thunbergii</i> DC. 'Atropurpurea' | Berberidaceae | gram | L | boba | dvospolni | - | kultivar 'Atropurpurea' Thunbergove žutike |
| 7. | <i>Betula pendula</i> Roth | Betulaceae | stablo | L | oraščić | jednospolni | Europa, Mala Azija | obična breza |
| 8. | <i>Buxus sempervirens</i> L. | Buxaceae | stablo/gram | V | tobolac | jednospolni | Europa, Mala Azija, sj. Afrika | obični šimšir |
| 9. | <i>Caragana arborescens</i> Lam. | Fabaceae | gram | L | mahuna | dvospolni | Sibir, Mandžurija | sibirska karagana |
| 10. | <i>Carpinus betulus</i> L. | Betulaceae | stablo | L | oraščić | jednospolni | Europa, Kavkaz, Mala Azija | obični grab |
| 11. | <i>Celtis occidentalis</i> L. | Ulmaceae | stablo | L | koštunica | dvospolni i jednospolni (muški) | Sj. Amerika | američki koprivić |
| 12. | <i>Cercidiphyllum</i> <i>japonicum</i> Siebold et Zucc. | Cercidiphyllaceae | stablo | L | mjehur | jednospolni | Japan | japansko Judino drvo |

| | | | | | | | | |
|-----|---|---------------|--------|-----|--------------------|---|--------------------------|--|
| 13. | <i>Chaenomeles japonica</i> (Thunb.) Lindl. ex Spach | Rosaceae | gram | L | jezgričast plod | dvospolni | Japan | japanska dunja |
| 14. | <i>Chaenomeles speciosa</i> (Sweet) Nakai | Rosaceae | gram | L | jezgričast plod | dvospolni | Kina, Japan | kineska dunja |
| 15. | <i>Cornus alba</i> L. | Cornaceae | gram | L | koštunica | dvospolni | Sibir, Mandžurija | sibirski drijen |
| 16. | <i>Cotoneaster salicifolius</i> Franch. var. <i>floccosus</i> Rehder et E.H. Wilson | Rosaceae | gram | V/Z | jezgričast plod | dvospolni | Kina | vrbolisna mušmulica |
| 17. | <i>Fagus sylvatica</i> L. 'Atropurpurea' | Fagaceae | stablo | L | orah (bukvica) | jednospolni | - | kultivar 'Atropurpurea' obične bukve |
| 18. | <i>Fagus sylvatica</i> L. 'Roseomarginata' | Fagaceae | stablo | L | orah (bukvica) | jednospolni | - | kultivar 'Roseomarginata' obične bukve |
| 19. | <i>Forsythia suspensa</i> (Thunb.) Vahl | Oleaceae | gram | L | tobolac | dvospolni | Kina | viseća forzicija |
| 20. | <i>Fraxinus excelsior</i> L. | Oleaceae | stablo | L | perutka | dvospolni, jednospolni muški i jednospolni ženski | Europa, Mala Azija | obični jasen |
| 21. | <i>Fraxinus ornus</i> L. | Oleaceae | stablo | L | perutka | dvospolni i jednospolni muški | Europa, Mala Azija | crni jasen |
| 22. | <i>Hedera helix</i> L. | Araliaceae | gram | V | koštunica | dvospolni | Europa, sj. Afrika | obični bršljan |
| 23. | <i>Hibiscus syriacus</i> L. | Malvaceae | gram | L | tobolac | dvospolni | Kina, Indija | sirijska sljezolika |
| 24. | <i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb. ex Murray) Ser. | Hydrangeaceae | gram | L | tobolac | dvospolni | Himalaja, Kina, Japan | velelisna hortenzija |

| | | | | | | | | |
|-----|---|----------------|-------------|---|-------------------|-------------------|-------------------------------------|---|
| 25. | <i>Ilex aquifolium</i> L. | Aquifoliaceae | stablo/gram | V | koštunica | jednospolni | Europa, Azija, sjeverna Afrika | obična božika |
| 26. | <i>Juniperus sabina</i> L. 'Tamariscifolia' | Cupressaceae | gram | V | - | jednospolni muški | - | kultivar 'Tamariscifolia' planinske somine |
| 27. | <i>Laburnum anagyroides</i> Medik. | Fabaceae | stablo | L | mahuna | dvospolni | Europa | obični negnjil |
| 28. | <i>Lonicera pileata</i> Oliv. | Caprifoliaceae | gram | V | boba | dvospolni | Kina | kalinasta kozokrvina |
| 29. | <i>Lonicera</i> × <i>purpusii</i> Rehder | Caprifoliaceae | gram | L | boba | dvospolni | - | ranocvjetna kozokrvina |
| 30. | <i>Magnolia</i> × <i>soulangeana</i> Soul.-Bod. | Magnoliaceae | stablo | L | zbiran (mjhuri) | dvospolni | - | Soulangeova magnolija |
| 31. | <i>Mahonia aquifolium</i> (Pursh) Nutt. | Berberidaceae | gram | V | boba | dvospolni | Sj. Amerika | obična mahonija |
| 32. | <i>Philadelphus coronarius</i> L. | Hydrangeaceae | gram | L | tobolac | dvospolni | Europa | obični pajasmin |
| 33. | <i>Picea pungens</i> Engelm. | Pinaceae | stablo | V | češer | jednospolni | zapad SAD-a | bodljikava smreka |
| 34. | <i>Pinus nigra</i> J.F. Arnold | Pinaceae | stablo | V | češer | jednospolni | juž. Europa, Mala Azija, sj. Afrika | crni bor |
| 35. | <i>Pinus sylvestris</i> L. | Pinaceae | stablo | V | češer | jednospolni | Europa, Azija | obični bor |
| 36. | <i>Pinus wallichiana</i> A.B. Jacks. | Pinaceae | stablo | V | češer | jednospolni | Himalaja | himalajski borovac |
| 37. | <i>Potentilla fruticosa</i> L. | Rosaceae | gram | L | zbiran (oraščići) | dvospolni | sjeverna polutka | grmasti petopršnjak |
| 38. | <i>Potentilla fruticosa</i> L. 'Abbotswood' | Rosaceae | gram | L | zbiran (oraščići) | dvospolni | - | kultivar 'Abbotswood' grmastog petopršnjaka |
| 39. | <i>Prunus laurocerasus</i> L. | Rosaceae | gram | V | koštunica | dvospolni | Europa, Mala Azija | lovorvišnja |

| | | | | | | | | |
|-----|--|----------------|-------------|-----|-----------------------------|-------------|----------------------------------|--|
| 40. | <i>Prunus subhirtella</i> Miq. | Rosaceae | stablo | L | koštunica | dvospolni | Japan | proljetna trešnja |
| 41. | <i>Pyracantha coccinea</i> M. Roem. | Rosaceae | gram | V | jezgričast plod | dvospolni | Europa, Mala Azija, Kavkaz, Iran | vatreni trn |
| 42. | <i>Quercus robur</i> L. 'Fastigiata' | Fagaceae | stablo | L | orah (žir) | jednospolni | - | kultivar 'Fastigiata' hrasta lužnjaka |
| 43. | <i>Robinia pseudoacacia</i> L. | Fabaceae | stablo | L | mahuna | dvospolni | Sj. Amerika | obični bagrem |
| 44. | <i>Rosa</i> spp. | Rosaceae | gram | V/L | zbiran (šipak) | dvospolni | - | ruža |
| 45. | <i>Spiraea japonica</i> L. f. 'Anthony Waterer' | Rosaceae | gram | L | zbiran (mjhuri) | dvospolni | - | kultivar 'Anthony Waterer' japanske suručice |
| 46. | <i>Spiraea</i> × <i>cinerea</i> | Rosaceae | gram | L | zbiran (mjhuri) | dvospolni | - | - |
| 47. | <i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i> (Briot) Zabel | Rosaceae | gram | L | zbiran (mjhuri) | dvospolni | - | Vanhoutteova suručica |
| 48. | <i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F. Blake | Caprifoliaceae | gram | L | koštunica | dvospolni | Sj. Amerika | grozdasti biserak |
| 49. | <i>Symphoricarpos orbiculatus</i> Moench | Caprifoliaceae | gram | L | koštunica | dvospolni | Sj. Amerika | koraljni biserak |
| 50. | <i>Taxus baccata</i> L. | Taxaceae | stablo/gram | V | sjemenka obavijena arilusom | jednospolni | Europa, Mala Azija, sj. Afrika | obična tisa |
| 51. | <i>Viburnum rhytidophyllum</i> Hemsl. | Caprifoliaceae | gram | V | koštunica | dvospolni | Kina | kineska hudika |

5. RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Na Trgu Josipa Jurja Strossmayera zabilježena je sveukupno 51 drvenasta svojta, od kojih šest pripada golosjemenjačama, a 45 kritosjemenjačama. Od ukupnog broja zabilježenih svojti, 13 je autohtono, a među njima se svojom brojnošću ističu obična tisa, javor mliječ te obična breza.

Svojom veličinom ističu se američki kopriivići, a dva prekrasna crvena kultivara bukve upotpunjuju vizuru na palaču HAZU-a (slika 12).

Perivoj je najatraktivniji u proljeće odnosno rano ljeto, kada je moguće vidjeti prekrasne žute cvjetove viseće forzicije i običnog negnjila, grmove suručica prepune bijelih cvjetova, crvene cvjetove kineske i japanske dunje ili osjetiti slatki miris bijelih cvjetova običnog pajasmina.

U jesen se pak ljepotom svojih crvenih, duboko urezanih listova ističe kultivar 'Aconitifolium' japanskog javora, japansko Judino drvo čije lišće poprimi rozo-žutu boju, a koje mirisom podsjeća na karamelu te proljetna trešnja koja svojom krošnjom prepunom prekrasnih bijelo-rozih cvjetova od jeseni do proljeća (uz prekide) upotpunjuje ugođaj perivoja u jesen.

Zimi valja istaknuti atraktivne crvene izbojke sibirskog drijena te bijele i rozo-crvene plodove grozdastog odnosno koraljnog biserka.

U zdravstveno-sanitarnom pogledu park se nalazi u prilično dobrom stanju. Gotovo su sva stabla zdrava, nisu uočeni gotovo nikakvi simptomi bolesti ili biotskih štetnika. Ipak, neka su stabla šimšira u nešto lošijem stanju, što se vidi po rijetkoj krošnji, pomalo zatrta stablima tise, koja su uglavnom koncentrirana u grupama oko Knjižnice HAZU-a na južnoj strani Trga.

Za održavanje vegetacije, travnatih površina, sportskih i rekreacijskih objekata i dječjih igrališta (koje se nalazi u sklopu parka) zadužena je tvrtka Zrinjevac, podružnica Zagrebačkog holdinga, koja stručno obavlja svoj posao. Travnate površine redovito se kose i održavaju, grmovi se obrezuju, nema bolesnih stabala koja bi svojim zdravstvenim stanjem mogla ugroziti sigurnost eventualnih prolaznika...

Iako sam perivoj ne čini istaknutiju zbirku drvenastih vrsta u usporedbi s botaničkim vrtovima i arboretumima, njegova najveća vrijednost ogleda se u kulturno-povijesnom smislu. Ovaj 140 godina stari trg sadrži mnoge kulturno zaštićene vrijednosti, poput palače HAZU-a (zaštićeno kulturno dobro; slike 10, 12 i 13), kipa Josipa Jurja Strossmayera (zaštićeno kulturno dobro), spomenika *Strijeljani* kipara Frane Kršinića (zaštićeno kulturno dobro). Sam park na Trgu ubraja se u kategoriju spomenika parkovne arhitekture, dok se cijela Lenucijeva potkova,

kao urbanističko-arhitektonska i parkovna cjelina trgova, smatra kulturnom cjelinom te je također zaštićeno kulturno dobro.



Slika 10. Pogled s istočne strane Trga na palaču HAZU-a.



Slika 11. Nekadašnji izgled Strossmayerova trga.



Slika 12. Pogled na palaču HAZU-a sa spomenikom Josipu Jurju Strossmayeru.



Slika 13. Pogled na palaču HAZU-a sa zapadne strane Trga.

6. LITERATURA

1. Anić, M., 1946: Dendrologija. Šumarski priručnik I. Zagreb, 475–582 pp.
2. Brummitt, R.K. & C. E. Powell., 1992: Authors of plants names. Royal Botanic Gardens, Kew., 732 pp.
3. Cronquist, A., 1992: An integrated system of classification of flowering plants. Columbia Univ. Press., New York, 1262 pp.
4. Erhardt, W., E. Götz, N. Bödeker, S. Seybold, 2008: Zander - Handwörterbuch der Pflanzennamen, Eugen Ulmer KG., Stuttgart, 983 pp.
5. Idžojtić, M., 2005: Listopadno drveće i grmlje u zimskom razdoblju. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, 256 str.
6. Idžojtić, M., 2009: Dendrologija list. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, 903 str.
7. Idžojtić, M., 2013: Dendrologija – Cvijet, češer, plod, sjeme. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, 672 str.
8. Idžojtić, M., 2014: Dendrologija – predavanja, Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet.
9. Idžojtić, M., 2015: Ukrasna dendroflora – predavanja. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet.
10. Knežević, S., 2011: Zagreb: grad_memorija_art. Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb
11. Šilić, Č., 1983: Atlas drveća i grmlja. Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 218 pp.
12. Šilić, Č., 1990: Ukrasno drveće i grmlje. Svjetlost, Sarajevo, 221 pp.
13. Šilić, Č., 2005: Atlas dendroflora (drveće i grmlje) Bosne i Hercegovine. Matica Hrvatska, Čitluk & Franjevačka kuća, Masna Luka. 575 pp.
14. Vidaković, M., 1982: Četinjače – morfologija i varijabilnost. JAZU & Liber, Zagreb, 711 pp.
15. Vidaković, M., 1993: Četinjače – morfologija i varijabilnost. Grafički zavod Hrvatske & Hrvatske šume, Zagreb, 744 pp.
*** Šumarska enciklopedija, Vol I-III, 1980-1987. JLZ „Miroslav Krleža“, Zagreb
16. URL:https://hr.wikipedia.org/wiki/Lenuzzijeva_potkova
17. URL:<http://www.hrt.hr/arhiv/2001/07/30/NDD.html>
18. URL:<http://hupzagreb.com/discover-zagreb/who-was-milan-lenuzzi/>
19. URL:<http://pogledaj.to/arhitektura/milan-lenucci-prvi-zagrebacki-urbanist/>
20. URL:https://en.wikipedia.org/wiki/Lenucci_Horseshoe
21. URL:<http://www.give-me-art.com/milan-lenuzzi/>
22. URL:<http://krlezijana.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2157>
23. URL:<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=58459>
24. URL:http://kgzdz.arhivpro.hr/moderno_doba/ZPot_Stross.htm
25. URL:<http://atlas.geog.pmf.unizg.hr/gkp/lenucci/index.html>
26. URL:<http://www.meteo.hr/>
27. URL:<http://hirc.botanic.hr/fcd/>